



WADDENACADEMIE

# 'De toerist blijft als de natuur blijft'

10 VRAGEN AAN JOUKE VAN DIJK OVER DE ECONOMIE VAN HET WAD

JOUKE VAN DIJK (1956) IS GEBOREN IN HOLWERD. MOMENTEEL WOONT HIJ IN GRONINGEN, WAAR HIJ AAN DE RIJKSUNIVERSITEIT HOGLERAAR REGIONALE ARBEIDSMARKTANALYSE IS. DAARNAAST WERKT HIJ VOOR DE WADDENACADEMIE, EEN INSTITUUT DAT EEN AGENDERENDE EN INFORMERENDE ROL SPELT BIJ HET ONDERZOEK IN DE WADDENREGIO. OOK IS HIJ HOOFDREDACTEUR VAN HET INTERNATIONALE TIJDSCHRIFT PAPERS IN REGIONAL SCIENCE.

## één

WAT FASCINEERT U ZO AAN DE ECONOMIE VAN HET WADDENGEBIED?

'Als student werkte ik een aantal jaar in een winkel op Ameland. Toen al vond ik de mechanismen achter het toerisme fascinerend: waarom kiest een toerist voor Ameland en bijvoorbeeld niet voor Terschelling, welk terras kiezen mensen en waar overnachten ze? En wat doen ondernemers om toeristen het naar de zin te maken? Nog altijd probeer ik de drijfveren van mensen te achterhalen. Alleen doe ik dat nu op regionale schaal. De economie van de waddenregio vind ik extra fascinerend omdat ik zelf uit die regio kom, maar ik ben geïnteresseerd in regionale economieën over de hele wereld.'

## twee

HOE BIJZONDER IS DE WADDENREGIO OP WERELDSCHAAL?

'Die is uniek. Overal op aarde zijn wetlands te vinden, maar niet zoals we die hier kennen. De Wadden vormen de grootste aaneengesloten rij zand- en slikplaten ter wereld met de bijbehorende rijke, gevarieerde flora en fauna. Tegelijkertijd vind je er gaswinning, scheepvaart, toerisme en energiecentrales, waardoor economie en natuur al snel op gespannen voet staan met elkaar. Dat maakt het spannend.'

## drie

KLINKT ALSOF DE ECONOMIE BOTST MET DE NATUUR...

'Veel mensen vinden natuur en economie twee gescheiden werelden, maar dat vind ik juist niet. Die twee horen bij elkaar. Ik kan enorm genieten van een uitzicht vanaf de waddendijk, maar met evenveel plezier kijk ik naar de

windmolens en de havens in het gebied. Natuur en economie gaan vaak prima samen. Kijk naar de gaswinning. Natuurbeschermers waren daar fel tegen, maar nu blijkt het allemaal goed samen te gaan. Je moet vooraf natuurlijk wel grondig onderzoek doen of de natuur er geen hinder van ondervindt.'

## vier

NOEMT U EENS EEN ANDER VOORBEELD WAAR NATUUR EN ECONOMIE SAMEN KUNNEN GAAN.

Een gevoelig punt is vliegen in het waddengebied. Maar hebben zeehonden, vogels en vissen echt last van vliegtuigen? Dat is nooit goed onderzocht. In Duitsland kun je bijvoorbeeld gewoon met het vliegtuig naar een eiland. Ik ben wel nieuwsgierig of dat ook zou werken op de Nederlandse eilanden...'

## viif

DUS NIET PER BOOT MAAR IN HET VLIEGTUIG NAAR AMELAND?

'Ja, maar geen Boeing hè. Kleine vliegtuigen voor tien tot twintig mensen. Ik was een tijdje terug op het Duitse Waddeneiland Juist. Als toerist ging ik met het vliegtuigje naar het eiland. Het grappige is trouwens: eenmaal op het eiland val je qua vervoer terug in de tijd. Er zijn nauwelijks auto's. Ze doen daar bijna alles, denk aan de bevoorrading van de winkels, nog met paard en wagen. Maar het gaat mij om het idee: zolang de vissen en de vogels - en de

bewoners natuurlijk - er geen aantoonbare hinder van ondervinden, waarom zou je dan niet met kleine vliegtuigjes naar de eilanden kunnen? Voor het toerisme zou het wellicht best goed zijn.'

## zes

DAT ZULLEN NATUURLIEFHEBBERS LEUK VINDEN. IS NATUURBESCHERMING SLECHT VOOR DE ECONOMIE?

'Soms, maar natuur levert ook geld op. De toeristen komen voor de stilte, de ruimte, de dieren en planten. Die waarden moet je niet beschadigen. De toerist blijft als de natuur blijft.'

## zeven

IS DE TOERIST DE MOTOR VAN DE ECONOMIE VAN HET WAD?

'Absoluut. De eilanden zijn afhankelijk van toerisme. De economie op de eilanden doet het redelijk tot goed, maar in de kustgebieden gaat het een stuk minder. De huizenprijzen dalen er en er is moeilijk werk te vinden. Mensen trekken naar de stad, dorpen beginnen leeg te lopen. Dat is overigens wereldwijd een trend. Mensen wonen liever in steden dan op het platteland.'

## acht

KUNNEN DE WADDENEILANDEN BESTAAN ZONDER TOERISME?

'Natuurlijk, maar de mensen zouden wel een stuk armer zijn.'

## negen

HOEVEEL TOERISTEN KAN HET GEBIED MAXIMAAL AAN?

'Daar is heel weinig over bekend. Maar ik denk, als mensen niet te veel uitwaaiëren over het eiland en een beetje in de buurt blijven van de dorpen en de terrassen, dat de versterking van de natuur vrij gering is. Dan kan het toerisme misschien nog wel verdubbeld worden. Maar de eilanden moeten voor de bewoners ook leefbaar blijven.'

## tien

HOE PROBEREN ONDERNEMERS DE WADDENTOERIST TE VERLEIDEN?

'Upgrading is het toverwoord. Mensen gaan nog altijd voor het strand, het uitwaaiën en het fietsen naar de eilanden, dat is niet veranderd. Maar wat je ziet is dat het product wadden luxer wordt verpakt. Vroeger ging je bijvoorbeeld een hele dag wadlopen, maar tegenwoordig vinden mensen het wel voldoende als ze een uurtje in de modder staan. Je merkt het bijvoorbeeld ook aan de fietsen die worden verhuurd: die zijn geveerd, elektrisch en van alle gemakken voorzien. Het genieten van het strand en de rust is veel comfortabeler geworden.'